

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bíróságaáltal képviselt..... felperesnek a..... pártfogó ügyvéd..... által képviselt..... alperes ellen a..... jogtanácsos által képviselt..... felperesi beavatkozó perbenállása mellett megtérítési igény iránt a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság előtt 5.P.21.833/2009. számon megindított, és a Debreceni Ítéltábla 2010. árpilis 28-án Pf.I.20.016/2010/6. számon hozott jogerős ítéletével befejezett perében az alperes 29. sorszámú felülvizsgálati kérelme folytán a 2011. február 24. napján megtartott nyilvános tárgyaláson meghozta és kihirdette az alábbi

i t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezi az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

A le nem rótt kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes személyes illetékmentessége és az alperes személyes költségmentessége folytán az állam viseli. Az alperes háromfokú pártfogó ügyvédi díjának megfelelő perköltségét a felperes viseli. A felperes és a felperesi beavatkozó saját háromfokú perköltségét maga viseli.

I n d o k o l á s :

Az alperes a tulajdonosa..... forgalmi rendszámú gépjárműnek. A beavatkozóval kötött kötelező gépjármű felelősségbiztosítási szerződés alapján postai átutalással negyedéves díjfizetésre vállalt kötelezettséget. A 2006. első negyedévre esedékes díjat 2006. február 3-án, a második negyedévi díjat május 4-én fizette meg a beavatkozónak. A harmadik negyedévre vonatkozóan a beavatkozó 2006. július 11-én kelt levelével szólította fel fizetésre az alperest, amit az alperes 2006. augusztus 5-én fizetett meg. A beavatkozó 2006. augusztus 9-én az alperes részére zöldkártyát állított ki. Kiadott egy belföldi viszonylatban érvényes bizonylatot is a gépjármű felelősségbiztosítási szerződés érvényességére vonatkozóan, amely szerint a perbeli gépjármű 2006. harmadik negyedévi díja megfizetésre került. 2006. szeptember 4-én az alperes fia a perbeli gépjárművel halálos közúti balesetet okozott, mellyel összefüggésben a büntetőjogi felelősségét jogerősen megállapították.

A beavatkozó 2006. szeptember 9-én kelt levelével kérte a 2006. negyedik negyedévi díj megfizetését, majd a díjfizetés elmaradása miatt november 11-én és 2007. január 7-én ismételten felszólította az alperest fizetésre. 2007. február 2-án a beavatkozó..... tájékoztatta a felelősségbiztosítási jogviszony megszűnéséről, ennek időpontját 2006. október 31. napjában jelölve meg. A balesetben elhunyt személy hozzátartozóinak kárát a beavatkozó 5.528.386 forint összegben megtérítette, majd a felperes 2008. augusztusában ezt az összeget a beavatkozónak megfizette.

A felperes keresetében 5.628.386 forint és kamatai megfizetésére kérte az alperest kötelezni.

Az alperes a kereset elutasítását kérte a felelősségbiztosítási jogviszony fennállására hivatkozással.

A felperesi beavatkozó a keresetnek helytadó határozat hozatalát indítványozta arra hivatkozva, hogy a díjfizetés elmulasztása miatt a szerződés 2006. július 30-án megszűnt, az eltérő időpont közlése adminisztrációs hiba eredménye.

A jogerős ítélet kötelezte az alperest, hogy a felperesnek fizessen meg 5.628.386 forintot és kamatait.

Az első fokú ítélet indokai szerint a felperes mint a.... kezelője köteles volt a felelősségbiztosítási szerződéssel nem rendelkező üzembentartó által okozott kár megtérítésére a 190/2004. (VI.8.) Korm. rendelet (R.) alapján. Az alperes a R. melléklete 3. pontjának (4) bekezdésében meghatározott 30 nap türelmi időn túl fizette meg a 2006. első, második és harmadik negyedévi díjat, a negyedik negyedévi díjat pedig egyáltalán nem fizette ki, ezért a Ptk. 543.§ (1) bekezdése alapján a szerződés megszűnt.

Az első fokú ítélet további indokai szerint az alperes nem bizonyította, hogy a felek a szerződést a díj esedékességi időpontja tekintetében módosították volna. A szerződés már az első negyedévi díj késedelmes megfizetése miatt 2006. január 31. napján megszűnt. Az alperes ezt követő befizetései és a beavatkozó által kiadott fedezetigazolás új biztosítási jogviszony létrejöttét nem igazolja, mert az sem az írásbafoglalás, sem az ajánlattétel követelményeinek nem felelt meg. Az írásbeli megállapodás hiányát nem pótolta a Ptk. 538.§ (1) bekezdése és a R. 4.§ (1) bekezdése szerint a beavatkozó részéről a zöldkártya és a..... kiterjedő hatályú bizonylat kiállítása sem. A beavatkozó jogcselekményei nem feleltek meg a szerződés reaktíválásának sem. A 2003. évi LX. törvény 107.§ (3) bekezdése értelmében a beavatkozót tájékoztatási kötelezettség terhelte a szerződés megszűnésével kapcsolatban, az ítélet indokai szerint azonban ennek elmulasztása a felperes megtérítési igénye szempontjából közömbös.

Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az első fokú ítélet indokait kiegészítve megállapította, hogy a felperes

legitimációja a R. 15. § (7) bekezdése alapján fennállt, a beavatkozó részére történt felperesi teljesítés pedig nem ütközött a Ptk. 4.§ (4) bekezdésében meghatározott alapelvbe. Az alperesnek a beavatkozó 2006. január 31. utáni jogcselekményeire alapított védekezése a kártérítési követelés körébe tartozott volna, ilyen követelést azonban az alperes nem érvényesített.

A jogerős ítélet ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmében az alperes sérelmezte, hogy a bíróság nem vizsgálta a felperesi legitimáció fennállását, illetve nem alkalmazta a szerződésmódosításnak a Ptk.-ban meghatározott szabályait. A felperesi legitimáció hiányával kapcsolatban a R. 14. és 15.§ (7) bekezdésére hivatkozással előadta, hogy a felperes a beavatkozónak saját kockázatára teljesített. Állította, hogy a Ptk. 218.§ (1) bekezdése, 567.§ (1) bekezdése alapján a díjfizetés esedékessége illetve késedelme jogkövetkezményei tekintetében a felek a szerződést módosíthatták. A beavatkozó többszöri ráutaló magatartása folytán a felek az adott esetben a szerződést módosították, így a biztosítási esemény bekövetkeztekor a szerződéses jogviszony a felek között fennállt. Ezért a kereset elutasításának van helye.

A felperes és a beavatkozó felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában fenntartására irányult. A felperes előadta, hogy úgynevezett fedezetváltás történt, mivel az alperes nem rendelkezett felelősségbiztosítással. Ezért az R. rendelkezései alapján a felperes köteles volt helytállni a beavatkozóval szemben is. Utalt a bírói gyakorlatra, amely a díjhalasztás, a szerződéskötés és a szerződésmódosítás körében a Ptk. szabályait szorosan értelmezi.

A beavatkozó a felperes perbeli legitimációjával kapcsolatban az R. 15.§ (7) bekezdésére, és az 1. számú melléklet 9/1. pontjára utalt. A szerződés megszűnésével kapcsolatban pedig a R. 1. számú melléklet 3. pont (3) és (4) bekezdésére hivatkozott előadva, hogy a szerződés megszűnése utáni alperesi jogcselekmények nem hoztak létre új biztosítási jogviszonyt és reaktiválást sem.

A felülvizsgálati kérelem alapos.

A felperes az R. 15. § (7) bekezdésére alapította legitimációját és ennek megfelelően kereseti követelésének a jogalapját. Eszerint a..... kezelője a károsult követelésének kielégítésével kapcsolatban felmerült összes ráfordítása és költsége megtérítését követelheti a biztosítással nem rendelkező üzembentartótól. Ebből következően a perben alapvetően azt a tény- és jogkérdést kellett tisztázni, hogy az alperesnek a perbeli biztosítási esemény bekövetkeztének időpontjában fennállt-e a beavatkozóval hatályos felelősségbiztosítási szerződése.

A jogerős ítéletben megállapított, és a Legfelsőbb Bíróság számára is irányadó tényállásból az következik, hogy a bíróság által a szerződés megszűnésének időpontjaként megállapított 2006. január 31-i időpontot követően a peres felek valamennyi - egybehangzó - jogcselekménye a szerződés hatályban tartására irányult és azt tanúsította.

Az alperes nyilvánvalóan a szerződés fenntartásának a szándékával fizette meg - késedelemmel - a 2006. első- második és harmadik negyedévre járó biztosítási díjakat a beavatkozónak. A beavatkozó e díjakat a késedelem ellenére elfogadta, és további írásbeli felszólításokat intézett az alpereshez az esedékessé vált díjrészletek megfizetése érdekében. E fizetési felszólításokhoz teljeskörű elszámolást tartalmazó számlakivonatot csatolt, külön - külön feltüntetve a 30 napnál régebbi és annál nem régebbi díjhátralékokat is. Emellett a fizetési felszólítás tartalmazta a 30 nap határidő elmulasztásának a jogszabályi következményeire történő figyelmeztetést is. A beavatkozó részéről a zöldkártya és a belföldi hatályú bizonylat kiállításának ugyancsak a szerződés fenntartására irányuló joghatást kell tulajdonítani. A zöldkártya kiállítása az R. 1. § j) pontjában meghatározott definícióból következően a szerződés és a mögötte álló biztosítási fedezet fennállását tanúsítja. A beavatkozó maga is nyilatkozott írásban, a zöldkártyára vezetett feljegyzésével a zöldkártya által bizonyítani kívánt tényről: Eszerint a beavatkozó 2006. augusztus 9-én azt igazolta, hogy a díjfedezet 2006. július 1-től október 1-ig fennáll.

A fenti bizonyítékok egybevetésével az állapítható meg, hogy a beavatkozó a perben beigazolódott gyakorlatának megfelelően a díjfizetésre a késedelmek ismeretében, - a szerződés fenntartásának szándékával - írásban halasztást engedett és a szerződés a káresemény időpontjának megfelelő harmadik negyedévben fennállt. Ebből következően a perben fel sem merült a jogerős ítéletben említett reaktiválásnak, illetőleg új szerződés megkötésének a lehetősége.

A fenti peradatokra, elsősorban a beavatkozó halasztással kapcsolatos ismertetett gyakorlatára figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság arra következtetett, hogy a felek a Ptk. 543. § (1) bekezdésben meghatározott rendelkezéstől a biztosított alperes javára eltértek. Az alperes késedelve, szerződésszegése ellenére közös megegyezéssel a szerződés megszűnésének törvényi jogkövetkezményét mellőzték és a szerződéses jogviszonyt fenntartották. Erre a felek számára a Ptk. 567. § (1) bekezdésében meghatározott részleges kogencia lehetőséget nyújtott, mivel a felek szerződésükben a biztosított javára az adott Ptk. rendelkezéstől eltérhettek. (Ez alól nem teremtett kivételt az 567. § (3) bekezdésének az R. szabályaira utaló szabályozása sem, mivel

a Ptk. 543. § (1) bekezdése az R. melléklet 3. § (4) bekezdésében foglaltakkal egyezően szabályozza a díjfizetési késedelem jogkövetkezményeit).

Az ismertetett indokoknak megfelelően a Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (4) bekezdése alapján hatályon kívül helyezte, az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

Megállapította, hogy a le nem rótt kereseti, fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket a felperes személyes illetékmentessége és az alperes személyes költségmentessége folytán a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 14. §-a alapján az állam, pervesztessége folytán saját háromfokú perköltségét a felperes és a felperesi beavatkozó maga köteles viselni.

Az alperest képviselő pártfogó ügyvéd díjának viselésére pervesztessége folytán a felperes köteles. Összegét a jogi segítségnyújtásról szóló 2003. évi LXXX. törvény rendelkezései alapján az Igazságügyi Hivatal állapítja meg.

Budapest, 2011. február 24.

Dr. Kiss Mária s.k. a tanács elnöke - előadó bíró, Dr. Rédei Anna s.k. bíró, Böszörményiné dr. Kovács Katalin s.k. bíró

Szné

A kiadmány hitelül:
tisztviselő